

ישמח משה

ראש השנה - פרשת האזינו שבת שובה

לקרוא ולהשתדל לקיים!

ערב ראש השנה כט' אלול תשפ"ד דף היומי בשבת: בבא בתרא קב' גליון מס': 683

כניסת החג:	5:45	יציאת השבת:	6:55	ר"ת:	7:34
סוף זמן ק"ש א':	8:47	סוף זמן ק"ש ב':	9:32	חצות:	12:28
סוף זמן תפילה א':	10:01	סוף זמן תפילה ב':	10:31	מנחה גדולה:	12:58

אופק בית שמש לע"נ הרה"ק משה זאב כ"ץ זצ"ל בן ר' ירמיהו זצ"ל.

כוחו של לב נשבר

בראש השנה שהוא יום הדין כל אחד עושה חשבון הנפש על השנה שעברה, איך עברה עליו וכמה היה יכול לקנות לעצמו יותר תורה ומצוות במשך כל השנה, ומתבונן בנפשו איך שבזו השנה ולבו נשבר בקרבו על שלא ניצל את הזמן כראוי. ובגשת האדם אל חשבון הנפש הזה, יש לו להיזהר שלא ליפול עי"ז בעצבות ח"ו ויתרשל עבור זה בעבודת הבורא, רק אדרבה מהיום והלאה יתחזק וישפר מעשיו שבשנה הבאה יהא יותר טוב מהשנה שעברה.

בסיפורי חסידים מביא שהרה"ק רד"מ מטשטרטקוב זצ"ל סיפר שזקיני הרה"ק שלום פראבישטער זצ"ל כשהיה אצל חותנו הרה"ק נחום מטשערנוביל זצ"ל, אירע פעם שבערב ראש השנה במנחה בזמן שר' נחום מטשערנוביל התפלל בהתלהבות גדולה, כידוע מהצדיקים שבזמן המנחה האחרונה של השנה יכולים להעלות כל התפילות של שנה שעברה, ופתאום באמצע התפלה נפל הרב שלום מהמוחין שלו ולא היה יכול להמשיך להתפלל ומאוד נשבר לבו שדווקא בזמן כזה יארע לו כך, ומתוך שברון הלב התאמץ בכל כוחו להתפלל ולא היה יכול עד שלבסוף עלה להתפלל בקושי גדול כמו אדם פשוט, דהיינו רק פירוש המילות. לאחר התפילה ניגש אליו ר' נחום מטשערנוביל ואמר, בני עשית היום רעש גדול למעלה במנחה שלך ותדע שהתפילה שהתפללת בלב נשבר עלתה למעלה למעלה, וכמה אלפי נשמות נידחות היו להם עכשיו עליה ע"י תפילתך.

(תפארת למשה)

שתי עצות לראש השנה

בהיכנס יום ראש השנה צריך כל אחד לזכור שני דברים: ראשית כל, לקדש את מחשבתו הראשונה בתחילת השנה. והדבר השני להיזהר בקדושת דיבורו.

הרה"ק מרוזין זצ"ל אמר, שכאשר איש ישראל זוכה ומקדש את מחשבתו הראשונה ביום זה של ראש השנה לעבודת השו"ת, בקבלת עול מלכות שמים, אזי בנקל יוכל ללכת בזו המדרגה כל השנה, להיות דבוק בהשו"ת. כי כמו שהראש הוא עיקר והגוף נגרר אחריו, כך גם יש בזמן, שראש-השנה הוא הראש, וכשמתחילים בראש בעבודת ה' אז ממילא הכל נגרר אחר הראש.

ושמירת הדיבור היא סגולה לזכות בדין, וכמו שהביא בספר "סיפורי מרן הרמ"ח", שהרה"ק חיים מסלאנים זצ"ל היה אומר, עצה טובה- שלא מדברים בראש השנה דברים בטלים, וממילא כשבא הס"מ לקטרג אומרים לו גם כן "אל תתבלבל, היום לא מדברים דברים בטלים".

ולכן בשני ימים הקדושים של ראש השנה שהם ארבעים ושמונה שעות שבהם קונים השפעות טובות לכל השנה ברוחניות ובגשמיות, יש להיזהר לקדש מחשבתו ודיבורו, וכמו שכתב הפלא יועץ זח"ל: לכן מה עשה הקב"ה שרצה לזכות את ישראל סגולתו נתן להם מועדי ה' מקראי קודש, אשר בהם משפיע עליהם הקב"ה שפע קדושה ומאיר אור הפחד והיראה, וזהו הטעם שאין לך אדם מישראל שלא יהא מרגיש יראה ופחד כל אחד לפי בחינתו ולפי הכנתו שעשה מקודם וכו', ולפי השפע וההארה שמקבל בראש השנה כך נמשך עליו ונשאר הרושם לכל השנה. (תפארת למשה)

בגמרא (ראש השנה יז) "תנא, ר' ישמעאל: מעביר ראשון ראשון וכך היא המידה". ולכאורה תמוה, מה הלשון "וכך היא המדה".

ויש לומר על פי מה שאמרו חז"ל (חולין פ"א) "וכיוון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר", ואם כן עיקר העבירה היא העבירה הראשונה, אבל מה שעושה אחר כך - העבירות האחרות אינן כל כך עבירות מחמת "שנעשה לו כהיתר". ולכאורה די שיהא כתוב מעביר ראשון פעם אחת, אם נאמר שמדובר על עבירה ראשונה שעשה ומדוע כתוב פעמים "מעביר ראשון ראשון".

אך כך הוא פירוש הגמרא - מכל העבירות שעשה האדם, אף שעשה העבירות כמה פעמים, הקב"ה מעביר מכל סוגי העבירות שעשה את הראשונה שבהם. וזה פירוש ראשון ראשון, מן כל העבירות.

ולכאורה יש לבעל הדין לחלוק ולומר: "והלא יש עוד עבירות שעשה זה כמה וכמה פעמים, ומה בכך שמעביר ראשון ראשון, הלא נשארו לו עוד עבירות שעשם כמה פעמים".

ולכן מתרץ "הוא המדה", פירוש שהעבירות שעשה אחר כך אינם כל כך עבירות, מאחר שכבר נמחלה לו העבירה הראשונה, שהרי הם היו אצלו כהיתר וכנ"ל, ואם כן אינם נעשו בזדון ח"ו, וכן ימליץ בעדינו תמיד.

ימי תפילה

הרה"ק מרדכי שלמה מבאיאן זצ"ל היה רגיל לומר שהגמרא במסכת בבא בתרא מביאה "אמר רב זביד הא יומא קמא דריש שתא אי חמים כולא שתא חמימא" (אמר רב זביד היום ראשון של השנה אם הוא חם

כל השנה תהיה חמה), ופרש שמדובר על עבודת התפילה שאם התפילה בר"ה היא בחמימות הלב ובהתלהבות אז כל השנה תהיה התפילה באותה התלהבות, כי הגוף נגרר אחר הראש.

ואת גודל כוחם וחשיבותם סגולתם של התפילות ביום ר"ה יש ללמוד ממה שכתב בסה"ק תולדות יעקב יוסף וזה לשונו, "ואם יתפלל בר"ה בכוונה מעלה את כל התפילות של כל השנה, שחרית לשחרית, ומנחה

למנחה כ"ו", עכ"ל. וכן כתב ביושר דברי אמת וזה לשונו, "ובפרט ביום נורא כזה צריך לשום נפשו בכפו לכוונת התיבות והאותיות כידוע ובוזה מעלים התפילות הפסולות של כל השנה כידוע מכל הספרים". (תפארת למשה)

"ר' מאיר רמון מצא תוכו אבל קליפתו זרק".

רמז שהקב"ה מסתכל בפנימיות הטוב של ישראל ולא בחיצוניותו. כמו שאיתא בגמרא "שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון", וכן הבורא ב"ה כביכול נקרא בשם 'מאיר', על דרך התפילה: אלהא דמאיר ענני, היינו שאנחנו מתפללים מן הבורא ב"ה, שהוא אלוקים שמאיר בכל העולמות הנבראים ומחיה את כולם, שיענה לנו בקראנו אליו. והוא יתברך כביכול מתנהג עם בני ישראל גם כן בבחינת "תוכו אכל", דהיינו התוכיות והפנימיות שהיא הטוב שנמצא בהם, מקבל ברצון, ומייחז ומזווג עצמו כביכול במעט הטוב שמוצא אצלם, "וקליפתו" - הם הקליפות והחיצוניות מה שהיו מלוכלכים בעוונות ובהבלי העולם הזה כל השנה, הוא "זורק" - "ומשליך במצולות ים כל חטאתם".

וזה פירוש המשנה: "בראש השנה כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון". באיזה פנים המה יכולים לעבור ולהתפלל לפניו, מאחר שיודעים איך שהתנהגו כל ימות השנה והתעסקו בשטותים והבלים, ואפילו אותם העוסקים תמיד בתורה ועבודה, עם כל זה מדרכם להיות שפלים ונבזים בעיניהם, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, ויש להם בושת פנים לעמוד בתפילה לפניו יתברך. אך בדרך זה המה עוברים לפניו, במה שבוטחים בו, שהוא אל טוב וסלח ורחום וחנון, וזהו: "כבני מרון". "מרון" אותיות "רמון" – רמון מצא תוכו אכל קליפתו זרק", שהוא כביכול מייחד ומוזוג עצמו עם התוכיות והפנימיות שבהם, וזורק ומשליך הקליפות החיצוניות שלהם.

וזהו, אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלהיכם, "אין היום אלא ראש השנה", שבראש השנה כל בני ישראל ניצבים ועומדים בתפילה לפני הבורא יתברך, ונעשים כולם כבריה חדשה, ומכוננים כולם בשם "צדיקים" כמו שכתוב: "ועמך כולם צדיקים", מפני שהם בבחינת "לעולם ירשו ארץ", "ירשו" הוא מלשון: "כי אוריש גויים" – שמורשים ומגרשים מהם את כל התאוות הארציות. וכך גם השי"ת מתנהג עמהם בראש השנה בבחינת "תוכו אכל קליפתו זרק" – שזורק ומשליך מהם כל הקליפות והחיצוניות מתאוות הארציות, ונעשים עמו כבריה חדשה, ומכוננים כולם בשם צדיקים.

אומנם, הגם שהבורא ב"ה הוא בעל הרחמים, ומתנהג עם בני ישראל בבחינת תוכו אכל כו'. עם כל זה לא יסמוך האדם את עצמו לגמרי על זה, אלא מוכרח לעשות כל מה שבכוחו לעסוק בדרכי התשובה, בסור מרע ועשה טוב, שיעזוב את דרכיו הרעים, ויקבל עליו על להבא, שבשנה החדשה יהיה דבוק תמיד בשמו יתברך בתשובה שלימה.

עניני ראש השנה

הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע אמר: כי על ידי הריעות של ישראל בראש השנה אשר אחד אומר לחבירו "גוט יום טוב", ו"לשנה טובה תכתב", עומד הקב"ה ומסתלק מכסא דין, ומעלה את מדת הדין למעלה למעלה, ונפנה לשבת על כסא רחמים!...

וראיה לכך היא הכתוב (תהילים מז.) "עלה אלוקים בתרועה ה' בקול שופר" – "תרועה" הוא מלשון ריעות, היינו שבאותו הריעות שמברכין בני ישראל אחד לחבירו בליל ראש השנה, נעלה מדת "אלוקים" שהוא מדת הדין מעל כסא הדין, וה' עומד לישוב על כסא רחמים בבחינת הויה שהוא מדת הרחמים. וזהו "עלה אלוקים בתרועה" – ע"י ה"ריעות" שהוא מלשון "תרועה" הקב"ה "עלה אלוקים" – מעלה אותו ממנו למעלה למעלה. ואז "ה' בקול שופר" – מתיישב הקב"ה על כסא רחמים שהוא ה"ה", ואת זה הוא עושה "בקול שופר" – דהיינו בקול גדול לרחם על עמו ישראל!...

קדושת היום! **הרה"ק בעל המאור ושמש זי"ע** כותב: ואשרי מי שהוא זוכה לקדש ולטהר עצמו ומחשבותיו ולהכין עצמו לקראת אלוקינו בכל המ"ח שעות שבראש השנה, שבזה ימשוך קדושה ודביקות השם על כל השנה שיוכל להיות דבוק בנועם השם כל היום. וכל חלק מחלקי השעות שבראש השנה יתנו עזר וסעד לכל יום מימי השנה להמליך הבורא ברוך הוא. וזהו הפירוש (ראש השנה ט"ז) "אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם" – שהכוונה שתאמרו המלכיות בראש השנה בכל לבכם שעל ידי זה תמליכו את השם ברוך הוא כל השנה ברוב עז ואל יוכל נרגן המפריד להבדיל בינינו לבוראינו אך נהיה דבוקים באורו בלי מסך מבדיל!...

הגה"ק בעל הבן איש חי זי"ע כתב טעם יפה לאכילת תפוח בדבש – דאצל יעקב אבינו בשעה שבא לקחת וליטול את הברכות מעשיו (בראשית כ"ו) נאמר: "ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני, ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו ה'". מסביר שם רש"י: "כריח השדה – שנתן בו ריח טוב וזה שדה תפוחים". וזהו א"כ הטעם שאוכלים את התפוח בראש השנה, בכדי שנוכל גם בזה היום לבוא ולחטוף את הברכות לנו, ולהוציא מידי עשו – הוא השטן המשחית, כמו שחטף יעקב ממנו את הברכות, ועל ידי כך נתברך בשנה טובה ומתוקה!... בספר אמרי נועם מובא טעם מעניין – כי "תפוח" עולה בגימטריה "פרו ורבו", ו"דבש" עולה בגימטריה "אשה", והרמו כאן הוא:

"שתפוח בדבש" מסוגל לפקידת עקרות בראש השנה – כמו שנפקדו האימהות ביום זה!...

מסופר שלהרה"ק מראדושיץ זי"ע הגיע פעם חולה אחד שהיה לו פצע בראשו שהתפשט, והרופאים נלאו מלמצוא מזור ורפואה לכך, והיה חשש שזה יחדור לתוך מוחו ונשקפה סכנה לחייו, הלך הרבי והביא משחה מסוימת ומרח לו על ראשו מספר פעמים והבטיח לו כי הפצע יעלם לעומת שבא. וכך הווה ויהי לפלא! כשנודע הדבר הזה כי להרה"ק מראדושיץ זי"ע יש משחת פלא המועילה לפצעים קשים, החלו לשלוח אליו כל מיני צדיקים, אנשים שהיו זקוקים לרפואה בבעיות מסוג אלו. אז נענה הרבי ואמר: מה הבעיה, למה הינכם צריכים לבוא אלי, הרי גם אתם יכולים לעשות זאת לבד, כי במשחה זו אין שום תערובת של סמים, ועשיתי אותה רק מהתפוח בדבש שאכלתי בליל ראש השנה העבר, וממה שנשאר שחקתי ועשיתי המשחה הזאת!...

אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלכון. פסוק זה כידוע, **מכריזים** עם תום תקיעת שופר, וצריך להבין מהו הקשר בין שני חלקי הפסוק? אלא מסביר הרה"ק **בעל הדברי יואל מסאטמר זי"ע** ע"פ פירושו הנפלא של

הרה"ק שמעלקא מניקלשבורג זי"ע על הפסוק (תהילים ל"ד) "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם".

ולכאורה צריכים להבין את פשר המילים: אם רצון דוד המלך ללמד לשומעי לקחו יראת ה', למה אמר "לכו בנים" בשעה שהיה צריך להכריז מולם: "בואו בנים" אלא בנהג שבעולם, בשעה שמקשיבים אנשים ומאזינים

לדברי המוסר היוצאים מפי המוכיח וחכם הדורש, מתעורר לבם לשוב בתשובה ולתקן את מעשיהם. אולם, מיד כשיוצאין מבית המדרש ופונים לבתיהם, הכל נשכח וכלא היה – וההרגל עושה את שלו. על כן בא הפסוק להזהיר את בני אדם הללו: "לכו בנים" – בנים יקרים! אף שכבר הלכתם לדרככם, ויצאתם מבית המדרש, גם אז "שמעו לי יראת ה' אלמדכם" – בל יישכח הדבר מלבכם – אל תחזרו לסורכם!...

ובדרך זו פירש גם הרה"ק בעל הישמח משה זי"ע את הפסוק "כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך נאום ה' ושבנו בנים לגבולם" – וזה לשונו הק': דודאי בכל שנה בימי התשובה, ישראל עושים תשובה, ונפעל למעלה מכך רושם גדול, וזה שאמר הכתוב "יש שכר לפעולתך". ושמתאמר, אם כן מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום? על זה אמר הכתוב "ישבו בנים לגבולם" – כי אחרי שעוברים ימי הדין שבים למעשיהם הראשונים!...

והוא הגורם כי עדיין בן דוד לא בא!...

ממשיך הרה"ק בעל הדברי יואל זי"ע ומפרש את הפסוק בו התחלנו: "אשרי העם יודעי תרועה" – אשריהם המשימים אל ליבם לידע ענין התרועה, להיות לבם נשבר בקרבם, (תרועה מלשון שבירה) לתקן את מעשיהם ולשוב אל ה'. אבל צריכים לדעת כי "ה' באור פניך יהלכון" – לא רק בימים הקדושים לחוד, בשעה שרשפי התעוררות התשובה יבערו בם כיקוד אש, אלא גם אחר עבור הימים המקודשים בשעה אשר "יהלכון", שיחזרו למסלולם הרגיל, גם אז "באור פניך יהלכון"...

ברוח זו המליץ הגה"ק בעל ההפלאה זי"ע את הפסוק (ישעיה א.ו.) "מכף רגל ועד ראש אין בו מתום" – מדבר אל אלו בני אדם שמתעוררים להטיב מעשיהם, אבל רק בחודש תשרי, אשר בו הימים הנוראים וחג הסוכות, אך כעבור ימי החג חוזרים המה למעשיהם הראשונים. וזהו שאמר: "מכף רגל" – מאז תום רגל – החג של סוכות, "ועד ראש" – זה ראש השנה הבא, היינו כל ימות השנה – אין בו מתום, התמימות בעבודת ה' ממנו והלאה – והיא תוכחה מגולה...

פניני הפרשה

שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתול"

חינוך הבנים ע"י שהאב יעסוק בתורה – ולא לדאוג עבור פרנסת בניו בספר אבני זכרון מביא מהרה"ק מלובלין זצ"ל יסוד גדול בעניין חינוך הבנים, שיש אנשים שכל עסקם רק בגשמיות, ובענייני תורה ועבודת ה' אינם עוסקים, אבל על הבנים שלהם רוצים שיהיו תלמידי חכמים ועובדי ה', ואמר שכלפי אנשים אלו אמר משה רבינו מוסר בפרשת האזינו "שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתול".

ופירש: "שחת לו" הוא עצמו עושה דברים נשחתיים, אך "לא בניו מומם" אבל על בניו רוצה שלא יעשו כדרכיו ולא יהיה להם מום הזה, אלא רוצה שיהיו בניו תלמידי חכמים בני תורה יגיעים בתורה ובמעשים טובים, אך משה רבינו אומר שהתנהגות זה הוא "דור עקש ופתלתול". כי אם האדם רוצה שבניו יהיו בני תורה ויראי שמים, אז יראה שהוא בעצמו יהא דוגמא להם וממנו יהא דוגמא להם שממנו יראו וכן יעשו.

"מזי רעב ולחומי רשף וקטב מירי וסן בהמות אשלח בם עם חמת וזחלי עפר" **בספר פנים יפות** מפרש את הפסוק לפי הגמרא במסכת כתובות (ל): האומרת: שאף על פי שבטלו ארבע מיתות בית דין, מכל מקום דין ארבע מיתות לא בטלו, דהיינו אם נתחייב חנק – מת בסרונוכי, וכמו שפירש רש"י אסכרה בגרון, ובאה ע"י רעב. אם נתחייב הרג – לסטים באים עליו והורגים אותו. אם נתחייב סקילה – חיה דורסתו. אם נתחייב שריפה – נחש מכישו.

וכך פירוש הפסוק: אם ישראל לא יעשו רצון ה', אז יענישם בדיני ארבע מיתות בית דין. דהיינו **מזי רעב** – כנגד מיתת חנק, וכנ"ל שהוא בא מחמת רעב. **ולחומי רשף וקטב מירי** – זה כנגד מיתת חרב, שלסטים באים עליו. **וסן בהמות אשלח בם** – זה כנגד סקילה, שחיה דורסתו [חיה ובהמה חד הוא – שחיה בכלל בהמה]. **עם חמת וזחלי עפר** – זה כנגד שריפה, שנחש מכישו. (נועם ה')

"וחש עתידות למו" **בספר הכין עזרא** מפרש את הפסוק לפי הגמרא במסכת בבא בתרא (יב): האומרת שמיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לשוטים ותינוקות.

וזה שרמו הכתוב "וחש – עתידות למו", דהיינו, וח"ש ראשי תיבות חרש שוטה וקטן (חש"ו) הם "עתידות למו", הם שידעו את העתידות מאז שיחרב בית המקדש. (נועם ה')

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (ל"ב, א)

חכמינו אמרו כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעין לבריות, וזהו **האזינו השמים** – אם בשמים יאזינו לדבר, **ותשמע הארץ אמרי פי** – גם הבריות יקבלו את דבריו. (האדמו"ר אברהם מטריסק)

התולדות יעקב יוסף מביא בשם הרב גרשון קיטויר "החרשים שמעו והעיוורים הביטו לראות" (ישעיה מב) שקשה אם הוא חרש איך ישמע ואם הוא עיוור איך יוכל לראות, ופירש כי החרשים הם התלמידי חכמים 'החרש והמסגר' שהם ישמעו, והעיוורים שהם המוני העם הביטו לראות על התלמידי חכם אם ייטיב בעיני התלמידי חכמים אז גם הם נוטים אוננם לשמוע כלמודים ואם לאו וכו' ודפח"ח.

ובזה אמרתי פרוש הפסוק **האזינו השמים** – תלמידי חכמים ואז ממילא **ותשמע הארץ** – המוני העם גם **לאמרי פי**.

ידוע מהבש"ט זצ"ל שאם האדם ירצה לשים לב, ישמע שכל אחד מדבר מעניין יראת השי"ת והאדם בעצמו לא ידע מה שפיו יאמר, וזה שאמר **האזינו השמים ואדברה** – שאם אתה רוצה להאזין דברי יראת שמים מהדיבורים, **ותשמע הארץ אמרי פי** – תוכל לשמוע אף מהאנשים שהם בבחינת ארציות.

ועל דרך שפירש היהודי הקדוש זצ"ל על הפסוק "סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא"

סוף דבר – היינו לעתיד, **הכל נשמע** – מכל הדיבורים שידבר האדם יהיה נשמע את האלוקים ירא.

"בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלת עמים למספר בני ישראל" (ל"ב, ה)

פירש הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע, כי כאשר יש פירוד בבני ישראל ח"ו (בהפרידו בני אדם) או מנחיל הקב"ה את הארץ לגוים (בהנחל עליון גוים וגו').

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי (ל"ב, א')

אפשר לפרש, הצדיקים ע"י שמשפיעים רוב טובה לכלל ישראל ברוחניות ובגשמיות, עי"ז יכולים להוכיח אותם לשוב מדרכם הרעה, וכפי שאמר אדמו"ר זצ"ל שמשה רבינו לאחר שנתן את המן לבני ישראל היה יכול לתת גם את התורה, וזה אהוב את הבריות ע"י שהשפיע להם כל טוב עי"ז ומקרבן לתורה, וזה הפירוש בפסוק **האזינו השמים ואדברה** – אם יושב במרום ישמע לבקשת הצדיקים להשפיע רוב טוב לבני ישראל אזי **ותשמע הארץ אמרי פי** – יוכל הצדיק להוכיח אותם וישמעו בקולו. (כ"ק מרן האדמו"ר מקרעטשניף שליט"א)

האזינו השמים וגו' ותשמע הארץ אמרי פי (ל"ב, א')

יש לפרש עפ"י מאמר חז"ל (ברכות דף ו') "כל מי שיש לו יראת שמים דבריו נשמעין, וזה הפירוש "האזינו השמים" – קדם לכל צריך שהשמים יאזינו לדבריו, "ותשמע הארץ אמרי פי" – אז גם הבריות יקבלו את דבריו. (הרה"ק

רא"י מסדיגורא זי"ע א')

יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי (ל"ב, ב')

כשם שהמטר והטל אינם מתכוונים לטובת עצמם אלא לטובת העולם, כך גם דברי לא יאמרו לשום הנאה עצמית, להיות נאה דורש, אלא רק לשם שמים. (נועם אלימלך)

יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי (ל"ב, ב')

דברי התורה הקדושה כמוהם כגשם, מה הגשם בשעה שהוא יורד עדיין אין רואים את השפעתו על הצמחים, ורק לאחר זמן כאשר השמש מגיחה מאחרי העננים חורחת על האדמה, אזי רואים את תוצאות הגשם, כך גם דברי התורה, אף כי בשעה ששומעים אותם אין מבחינים מיד בהשפעתם, בכל זאת סופם לעשות את פעולתם. (הרה"ק רש"י מפרשיסחא)

כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקינו (ל"ב - ג')

הרא"ש (ברכות פ"ג מ"ב) מבאר ענין הנוסח שאומרים במודים דרבנן, "על שאנו מודים לך, ברוך קל ההודאות", – שבוזה אנו מברכים את ה' על שנתן לנו הזכות להודות, ו"על שאנו מודים לך" אנו אומרים "ברוך קל ההודאות" כי גדול החסד להודות לשמך הגדול והקדוש. וזה המובן גם כאן "כי שם ה' אקרא" על שנתן הרשות לקרוא בשם ה', "הבו גודל לאלקינו" על זה בלבד עלינו ליתן כבוד ושבח לשמו ה גדול. (באר מים חיים)

מדברי מו"ר הרה"ק משה זאב כ"ץ זצוק"ל:

הרה"ק משה זאב כ"ץ זצ"ל היה רגיל לומר שבראש השנה העיקר זה להמליך את הקב"ה עלינו, ולכן עושים תשליך ליד מים (נהר) כיוון שבעבר היו ממליכים ומושחים את המלך ליד הנהר, רמז שתמשך מלכותו כנהר.

ספורים לשבת וראש השנה

פעם אחת בא איזה איש מתושבי סטינוב, וסיפר לפני הרה"ק מטשורטקוב זי"ע, כי קנה זה עתה בית חדש, והעם מרננים אחר הבית הזה כי הוא מקום משכן לחיצונים ולרוחות רעות.

גם כי הוסיף ובנה סביבות הבית, עד שהכניס מקום נטיפת מי המרזב שעל הגג, אל תוך הבית, מה שהעולם מקפידים מאוד שלא לעשות כן כידוע, כי חשש סכנה יש בוה.

והנה, זה כמה פעמים שילדה אשתו ומתו הילדים בקטנותם. ועתה אשתו מעוברת, ואינה רוצה להיכנס לגור בבית הנוכח, מחמת כי יראה היא לנפשה, פן מחמת המזיקים יקרה לעובר כמקרה אשר קרה לקודמים לו רח"ל.

ועל כן, ביקש לידע מה דעת האדמו"ר אם יכנס לדור באותו בית אם לא. וגם נתן קוויטל על מבוקשו, להתברך בברכת טוב, שלא יארע לו עוד נזק וצער.

האדמו"ר זי"ע ברך אותו שידור בבית בנחת ובשופי, ושחש ושלום לא יארע לו שום מקרה רע, ושתלד אשתו זרע של קיימא וכו'.

אחר כך שאל ממנו איזה שם יתן לרך הנולד, וציווה לו האדמו"ר שיקרא בשם שיראה בפרשת השבוע, אבל אחר ששהה רגעים אחדים חזר ואמר בזה הלשון: שיקרא בשם שיראה בהפטרה של אותה שבת, ופטרו האדמו"ר לשלום. וחזר החסיד לביתו בסטינוב.

כנהוג אצל חסידים, באו החסידים לביתו לקדש על היין בקידושא רבא של שבתא, אחר שהיה אצל הרה"ק זי"ע. וסיפר להם מה שראה בבית בטשורטקוב וכו', גם סיפר להם תשובת קדשו, שציווה שיקראו שם לנולד לפי ענין הפרשה שיקראו באותה שבת, ואחר כך חזר בו ואמר לפי הפטרה. והיה הדבר לפלא בעיניהם, ולא הבינו כוונת קדשו.

לאחר זמן, ילדה האשה בשעה טובה ומוצלחת, והיתה לידתה בשבת שקוראין פרשת נשא. וחפשו החסידים בכל הפרשה, ולא מצאו שם של נקבה. גם בהפטרת נשא, המדברת מענין לידתו של שמשון הגיבור, גם שם לא מצאו כתוב שם של נקבה, אמנם נזכרו במאי דאיתא בבבא בתרא, אמיה דשמשון צלפונית. ועל כן קראו שם הנולדת צלפונית. אחר כך, ראו מה שכתב המהרש"ל, בפירושו להגמ' הנ"ל, וזה לשונו: "הצלפונית וכו', והוא טוב מפני רוח רעה". ע"כ לשונו. ובראותם זאת נוכחו לראות עוצם כוח רוח הקודש, שראה שעתידיה לילד נקבה, ושלידתה תהיה בפרשת נשא, ולזה רמוז שיקראו שמה צלפונית, כסגולה נגד הרוח רעה.

מי יכול לשמש כבעל תפילה בימים הנוראים?

מסופר כי בעיירה אחת הסמוכה לפרמישלאן דר עשיר, תקיף ואלים, שרצה להיות שליח ציבור בבית הכנסת שבעיירה ולעבור לפני התיבה בימים הנוראים, בני העיירה לא היתה נוחה ממנו, אבל התייראו ממנו לסרב לו ולעמוד כנגדו. נמלכו בני העירה ושלחו שליחים אל הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע לשאול בעצתו כדת מה לעשות. והשיב להם הצדיק, שבהיות ודרכם של בעלי התפילות מכל הערים הסמוכות לבא אליו קודם ראש השנה להזכיר את עצמם, ולהתברך ממנו, ומסתמא יבא גם אותו בעל תפילה שלכם, לכן אראה אז אשר לפני ואדע מה לעשות.

ואכן, כך היה, קודם ראש השנה, כשכל בעלי התפילה מהסביבה באו לפרמישלאן, והעשיר של אותה העיירה בתוכם קרא לו הרבי לחדרו ואמר לו: מצינו בפסוקי תהילים שלושה מיני תפילות. א. תפילה למשה. ב. תפילה לדוד. ג. תפילה לעני. וג' תפילות אלו הם ראשי תיבות "עמ"ד" – עני משה דוד, והרמוז להעמוד ששם יורד הבעל תפילה לפני התיבה להתפלל כשליח ציבור. והג' סוגים בעלי תפילה הן באופן כזה: "תפילה למשה" – מרמוז על בעל תפילה שהוא ירא שמים אבל אינו בקי כ"כ בנוסח התפילה, כמו 'משה' רבינו ע"ה, שהיה צדיק אבל ערל שפתיים (שמות ו.יב) והוא ראוי לירד לפני התיבה. "תפילה לדוד" – מרמוז על בעל תפילה כמו דוד המלך ע"ה שאע"פ שהיו השונאים מדברים עליו רעה, עכ"ז היה נעים זמירות ישראל (שמואל ב' כג. א) והיה בעל תפילה נפלא, גם איש כזה ראוי לירד לפני התפילה. "תפילה לעני" – מרמוז על בעל תפילה שהוא עני שצריך להתפלל לפני העמוד לצורך פרנסתו, אע"פ שאינו ירא שמים, ואינו בקי בנוסח התפילה, ועכ"ז מכיון שהוא עני ומתפלל לצורך פרנסתו, לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבוה, ע"כ גם הוא מותר להיות שליח ציבור. והנה אתה, צדיק אינך, יודע נגן אינך, וגם עני, ברוך השם אינך. ואם אתה רוצה להיות בעל תפילה בימים הנוראים, עלי להתפלל עליך שתבוא לאחת משלוש המדרגות שבבעלי התפילה...

והרי תבין מאליו שלהתפלל עליך שתהיה פתאום לצדיק או לידוע נגן הרי זה תהיה תפילת שוא...

אין לי עצה אחרת אלא להתפלל עליך שתהא עני, ותהיה תפילתך לפחות בבחינת "תפילה לעני"...

צעק האישי בבהלה לא לא! אינני רוצה להיות בעל תפילה!...

בראש השנה יכתבון וביום צום כיפור יחתמו...
כשהגיע הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע לפיוט זה הרים את ידיו כלפי שמיא והמליץ טוב על עם ישראל ואמר: בא וראה רבש"ע את החילוק בין אומות העולם - לבניך ישראל הקדושים! "בראש השנה יכתבון" - הגויים כותבין ומחללין את יום טוב, "וביום צום כיפור יחתמו" - וגם מחללים את יום הכיפורים, "כמה יעברון" - כמה בעלי עבירה יש בהם, וכמה יבראון" - כמה ממזרים נבראו מהם, ומעתה אני שואל אותך רבש"ע - תאמר לי אתה! "מי יחיה ומי ימות" - מי צריך להישאר לחיות, אנו - או הם!...

משל בענין התעוררות העם מתקיעת השופר

עובר אורח בא לעיר גדולה ויהי היום ותהי שם שריפה באחת מן הבתים אשר בעיר וידוע אשר או קול התוף והחוצצרות ישמע בעיר בשווקים וברחובות למען ישמעו העם וידעו כי רעה נגד פניהם ויחדרו ויתאספו יחד לעזרה לכבות את השריפה, זה בא בקרדומו וזה בא בכדו וזה בחביתו, והנה האורח הנ"ל לא ראה מימיו שריפה בעיר וישאל לנאספים אמרו נא לי לשמחה זו מהי עושה שיריעו בחוצצרות ויכו בתופים? ויענו לו כדי לכבות השריפה. והוא לא הבין הדברים, ויאמר בלבו שקול התופים והחוצצרות הוא סגולה לכבות את השריפה, ויאמר בלבו אלך לחנות ואקנה תוף אחת גדולה להביא חדשות לעירי אשר אם יקרה איזה שריפה אז אכה בתוף ועי"ז תיכבה השריפה.

ויהי כבואו לעירו והוא חפץ להראות להם החדשות שהביא ויצו להדליק בכיוון איזה בית או גדיש והוא התחיל להכות בתוף והנה השריפה הולכת ומתגברת, ויאמרו לו שוטה ומשוגע מהו הדבר אשר עשית ומדוע האש לא יכבה? מה עשה התחיל להכות יותר בתוף והנה השריפה הולכת ומתגברת, התחיל להכות בתוף בכל מאמציו כוחותיו אבל אין תועלת בזה עד שהתחילו העם עצמן לכבות את השריפה.

אז אמרו לו שוטה ופתי הלא רואה אתה כי אין קול התוף עושה מאומה רק הוא לעורר את האם להתאסף ולבוא לכבות את השריפה.

וזה שאמר ישעיה "קרא בגרון אל תחשך כשופר הרים קולך" כמו כוונת קול השופר הוא לעורר את העם משנתם, כמו כן אתה בדברי גרונך תעורר את העם.

וזה שאמר במדרש (פרשת אמור) "אשרי העם יודעי תרועה" וכי אומות העולם אינם יודעים להריע? אלא שיוודעים לרצות את בוראם, ובמה בתרועה, והיינו בתשובה כי כמו כוונת החוצצרות במלחמה הוא להשמיע לכל המחנה באיזה אופן יסעו ובאיזה אופן יחנו, באיזה קול יערכו מלחמה ובאיזה קול ינוחו, וכל זה הוא לתועלת שעי"ז יתגברו במלחמת מצוה ביום ראש השנה, אשר הוא יום דין והעם יבואו להתגבר על אויבם הפנימי הוא היצר הרע העורך מלחמה נגדם יום יום, הוא שטן העומד על ימינם לשטנם, וכאשר יריעו בשופר לעוררם לשוב בתשובה, אז גם ה' יעזרם להצילם מיד היצר לבל יפלו בידינו, כי הבא להיטהר מסיעים בידו. וזהו וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאֲרָצְכֶם - שתתאספו יחד ללחום ולהתגבר, על הצר הגדול הידוע הוא שטן הוא יצר הרע, על הצר היצר אֲתָכֶם - בפנימיותכם אז, וְהִרְעַתֶּם בְּחֻצְרוֹת - לעורר לבכם לתשובה, וע"ז זה וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם - לסייע אתכם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֹיכֶם - הם המקטרגים.

(שער בת רבים)

לרפואת:

ענת חיה בת שרה ודוד בן מזל הדסה

